

Bruxelles, 1. veljače 2024.
(OR. en)

5999/24

Međuinstitucijski predmet:
2024/0029(COD)

POLCOM 36
COEST 88
CODEC 226
AGRI 70

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2024) 51 final
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na proizvode iz Republike Moldove na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2024) 51 final.

Priloženo: COM(2024) 51 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 31.1.2024.
COM(2024) 51 final

2024/0029 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na proizvode iz Republike Moldove na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

- **Razlozi i ciljevi prijedloga**

Ničim izazvan i neopravdan agresivni rat Rusije protiv Ukrajine koji traje od 24. veljače 2022. i dalje uvelike narušava sposobnost Republike Moldove („Moldova”) da trguje s ostatkom svijeta. Moldova je uspjela preusmjeriti dio svoje vanjske trgovine prema EU-u ili preko njega, djelomično zahvaljujući privremenim mjerama liberalizacije trgovine koje je EU uveo od srpnja 2022. Osim toga, Moldova ima važnu ulogu u funkcioniranju koridora solidarnosti između EU-a i Ukrajine jer olakšava provoz ukrajinskog uvoza i izvoza preko svojeg državnog područja, među ostalim provedbom Sporazuma između EU-a i Moldove o cestovnom prijevozu tereta¹.

Uredba (EU) 2023/1524 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 2023.² o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na proizvode iz Moldove na temelju Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Republike Moldove („Sporazum o pridruživanju”), kojim se uspostavlja detaljno i sveobuhvatno područje slobodne trgovine (DFCTA), stupila je na snagu 25. srpnja 2023. i bit će na snazi do 24. srpnja 2024. Te su mjere moldavskim proizvođačima omogućile fleksibilnost i sigurnost, dodatno produbile trgovinske odnose Moldove s EU-om i poduprle njezino gospodarstvo.

Međutim, situacija je i dalje iznimno teška te je Moldova zbog toga zatražila od EU-a da zadrži postojeće uvjete kako bi mogla nastaviti trgovati s EU-om i ostatkom svijeta preko EU-a.

Budući da agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i dalje traje i utječe na Moldovu te da je Moldovi u lipnju 2022. dodijeljen status zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u, a u prosincu 2023. otvoreni su pregovori o pristupanju, Komisija predlaže Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća kojom će se produljiti te mjere liberalizacije trgovine za razdoblje od jedne godine od datuma isteka postojećih mjera (tj. od 25. srpnja 2024.). Mjere bi trebale biti u obliku privremene suspenzije svih nepodmirenih carina na temelju glave V. Sporazuma o pridruživanju. To se odnosi na voće i povrće na koje se primjenjuje sustav ulaznih cijena i sedam poljoprivrednih proizvoda na koje se primjenjuju carinske kvote (rajčice, češnjak, stolno grožđe, jabuke, trešnje, šljive i sok od grožđa).

Tim privremenim i izvanrednim mjerama osigurat će se nastavak postojećih trgovinskih tokova iz Moldove u EU i poduprijeti gospodarstvo Moldove. To je u skladu s glavnim ciljem

¹ Vidjeti Odluku Vijeća (EU) 2022/1165 od 27. lipnja 2022. o potpisivanju, u ime Unije, i privremenoj primjeni Sporazuma između Europske unije i Republike Moldove o cestovnom prijevozu tereta (SL L 181, 7.7.2022., str. 1.) i Odluku Vijeća (EU) 2022/2417 od 5. prosinca 2022. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma između Europske unije i Republike Moldove o cestovnom prijevozu tereta (SL L 318, 12.12.2022., str. 1.) te Odluku br. 2/2022 Zajedničkog odbora osnovanog Sporazumom između Europske unije i Republike Moldove o cestovnom prijevozu tereta od 15. prosinca 2022. o produljenju Sporazuma (SL L 79, 17.3.2023.).

² Uredba (EU) 2023/1524 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 2023. o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na proizvode iz Republike Moldove na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane (SL L 185, 24.7.2023., str. 1.).

Sporazuma o pridruživanju, a to je stvaranje uvjeta za pojačane gospodarske i trgovinske odnose koji doprinose postupnoj integraciji Moldove u unutarnje tržište EU-a i doprinos jačanju demokracije te političke, gospodarske i institucionalne stabilnosti u Moldovi.

Mjere liberalizacije trgovine navedene u ovom Prijedlogu uredbe u skladu su s člankom 2. Sporazuma o pridruživanju kojim se stranke obvezuju na poštovanje demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda te na suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, povezanih materijala i sredstava njihove isporuke. Osim toga, stranke se na temelju istog članka obvezuju na poštovanje načela vladavine prava i dobrog upravljanja, borbu protiv korupcije, kriminalnih aktivnosti, organiziranih ili ostalih, uključujući aktivnosti transnacionalnog karaktera i terorizma, te na poštovanje načela održivog razvoja i djelotvornog multilateralizma. Mjere liberalizacije trgovine trebale bi, kao preduvjet, biti u skladu s tim ključnim elementima i općim načelima.

Nadalje, mjerama liberalizacije trgovine iz ovog Prijedloga nastoji se osigurati, u skladu s člankom 207. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), da se zajednička trgovinska politika EU-a vodi u skladu s načelima i ciljevima vanjskog djelovanja EU-a navedenima u članku 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU).

Prema prijedlogu zaštitni mehanizam primjenjivat će se na temelju redovitog praćenja koje omogućuje uvođenje svih potrebnih mjera.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Spomenute mjere liberalizacije trgovine u skladu su sa Sporazumom, osobito s glavom V., kojom se uspostavlja DCFTA i u kojoj se utvrđuje da će stranke postupno uspostaviti područje slobodne trgovine tijekom prijelaznog razdoblja od najviše 10 godina počevši od stupanja na snagu tog sporazuma (članak 143. Sporazuma).

Usto, Uredba (EU) 2023/1524 potvrdila je da je EU odlučan u tome da pomoću međunarodne trgovine ekonomski pomogne Moldovi u kontekstu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine. Produljenje mjera liberalizacije trgovine bio bi logičan nastavak te politike.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

EU je snažno osudio agresiju Rusije na Ukrajinu te je poduzeo značajne korake kako bi Moldovi pružio potporu u toj izvanrednoj situaciji, među ostalim osiguravanjem dodatne humanitarne i granične potpore i makrofinancijske pomoći te mjerama za olakšavanje trgovine u tim teškim okolnostima. Osim toga, Moldovi je u lipnju 2022. dodijeljen status zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u, a pregovori o pristupanju otvoreni su u prosincu 2023. Predloženom bi se uredbom stoga ispunjavala obveza EU-a iz članka 21. stavka 3. UEU-a da osigura dosljednost među različitim područjima svojeg vanjskog djelovanja i poštovao članak 207. stavak 1. UFEU-a prema kojem se zajednička trgovinska politika mora voditi u skladu s načelima i ciljevima vanjskog djelovanja EU-a.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova prijedloga članak 207. stavak 2. UFEU-a.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Prema članku 3. stavku 1. točki (e) UFEU-a zajednička trgovinska politika područje je u kojem EU ima isključivu nadležnost. Načelo supsidijarnosti stoga se ne primjenjuje.

- **Proporcionalnost**

Prijedlog je potreban za provedbu zajedničke trgovinske politike i podupiranje gospodarstva Moldove u trenutačnim teškoćama, među ostalim u području trgovine s EU-om.

- **Odabir instrumenta**

Prijedlog se temelji na članku 207. stavku 2. UFEU-a i obuhvaćen je područjem zajedničke trgovinske politike EU-a.

3. **REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA**

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Nije primjenjivo.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Nije primjenjivo.

- **Procjena učinka**

Kako bi se mjere liberalizacije trgovine za Moldovu nastavile primjenjivati nakon prestanka važenja Uredbe (EU) 2023/1524 24. srpnja 2024., važno je da Uredba stupi na snagu 25. srpnja 2024. Zbog te nužnosti i njome uvjetovane žurnosti ovog Prijedloga nije provedena procjena učinka dotične mjere. Međutim, odredbe o trgovini i pitanjima povezanim s trgovinom u Sporazumu o pridruživanju bile su predmet procjene učinka na održivost koju je 2012. naručila i objavila Glavna uprava za trgovinu i čiji su rezultati uzeti u obzir u pregovaračkom postupku o DCFTA-i. Tom je studijom potvrđeno da bi provedba odredbi o trgovini i pitanjima povezanim s trgovinom imala povoljan gospodarski učinak na EU i Moldovu.

Usto, uvozni tokovi na temelju Uredbe (EU) 2023/1524 redovito se prate i prijavljuju, u skladu s člankom 4. Uredbe. Praćenjem nisu utvrđeni dokazi *prima facie* o štetnim učincima na tržište Unije.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Mjerom se ne povećava regulatorno opterećenje poduzeća.

- **Temeljna prava**

Mjerama bi se poštovala temeljna načela sadržana u Sporazumu o pridruživanju. To se konkretno odnosi na poštovanje demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda (članak 2. Sporazuma o pridruživanju).

Mjere bi bile u skladu i s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prema procjeni na temelju uvoza predmetnih proizvoda iz Moldove u 2021., zadnjoj godini prije uvođenja autonomnih trgovinskih mjera, gubitak carinskih prihoda EU-a iznosio bi oko 0,3 milijuna EUR godišnje. Stoga će učinak na vlastita sredstva EU-a biti vrlo ograničen.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

O kretanju bilateralne trgovine između EU-a i Moldove izvješćuje se na posebnim internetskim stranicama Europske komisije (europa.com). Učinak Uredbe redovito se prati svaka dva mjeseca, uzimajući u obzir informacije o izvozu, uvozu, cijenama na tržištu Unije i proizvodnji u Uniji proizvoda koji podliježu mjerama liberalizacije trgovine.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

S obzirom na kriznu situaciju u Moldovi uzrokovanu agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, cilj je Uredbe povećati trgovinske tokove za sav uvoz iz Moldove suspenzijom svih nepodmirenih carina i uvoznih carina koje se primjenjuju na moldavske proizvode. Mjere liberalizacije trgovine odobrile bi se u obliku potpune suspenzije uvoznih carina za sve proizvode.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na proizvode iz Republike Moldove na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom¹,

budući da:

- (1) Sporazum o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane² („Sporazum o pridruživanju”), temelj je odnosa Unije i Republike Moldove. U skladu s Odlukom Vijeća 2014/492/EU³, glava V. Sporazuma o pridruživanju, koja se odnosi na trgovinu i pitanja povezana s trgovinom, privremeno se primjenjuje od 1. rujna 2014., a stupila je na snagu 1. srpnja 2016. nakon što su taj sporazum ratificirale sve države članice.
- (2) Sporazumom o pridruživanju stranke Sporazuma o pridruživanju („stranke”) izražavaju želju za ambicioznim i inovativnim jačanjem i širenjem odnosa te olakšavanjem i ostvarenjem postupne gospodarske integracije u skladu s pravima i obvezama koje proizlaze iz članstva stranaka u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji.
- (3) Člankom 143. Sporazuma o pridruživanju predviđa se postupno uspostavljanje područja slobodne trgovine između stranaka u skladu s člankom XXIV. Općeg sporazuma o carinama i trgovini (GATT) iz 1994. („GATT iz 1994.”). U tu se svrhu člankom 147. Sporazuma o pridruživanju predviđaju postupno ukidanje carina u

¹ Stajalište Europskog parlamenta od ... (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od ...

² SL L 260, 30.8.2014., str. 4.

³ Odluka Vijeća 2014/492/EU od 16. lipnja 2014. o potpisivanju, u ime Europske unije, i privremenoj primjeni Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane (SL L 260, 30.8.2014., str. 1.).

skladu s popisima iz Priloga XV. Sporazumu o pridruživanju i mogućnost ubrzavanja i širenja takvog ukidanja.

- (4) Ničim izazvan i neopravdan agresivni rat Rusije protiv Ukrajine koji traje od 24. veljače 2022. uvelike je narušio sposobnost Moldove da trguje s ostatkom svijeta, posebno zato što se izvoz iz Republike Moldove oslanjao na provoz preko ukrajinskog državnog područja i na ukrajinsku infrastrukturu, koji su još u velikoj mjeri nedostupni. U takvim kritičnim okolnostima i kako bi se ublažile štetne posljedice agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine na gospodarstvo Republike Moldove, potrebno je ubrzati razvoj bližih gospodarskih odnosa Unije i Republike Moldove te i dalje pružati potporu moldavskom gospodarstvu. Stoga je potrebno i primjereno nastaviti poticati trgovinske tokove i odobravati povlastice u obliku mjera liberalizacije trgovine za sve proizvode u skladu s ubrzanjem ukidanja carina na trgovinu između Unije i Republike Moldove.
- (5) U skladu s člankom 21. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji Unija osigurava koherentnost među različitim područjima svojeg vanjskog djelovanja. Na temelju članka 207. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) zajednička trgovinska politika vodi se u kontekstu načela i ciljeva vanjskog djelovanja Unije.
- (6) Uredba (EU) 2023/1524 Europskog parlamenta i Vijeća⁴ prestat će važiti 24. srpnja 2024.
- (7) Mjere liberalizacije trgovine utvrđene ovom Uredbom trebale bi imati sljedeći oblik: i. suspenzija primjene sustava ulaznih cijena na voće i povrće; i ii. suspenzija svih carinskih kvota i uvoznih carina. Unija će tim mjerama produbiti gospodarsku integraciju Republike Moldove i Unije te privremeno pružiti odgovarajuću gospodarsku potporu Republici Moldovi i gospodarskim subjektima na koje utječe agresivni rat Rusije protiv Ukrajine.
- (8) Kako bi se spriječile prijevare, pravo na trgovinske mjere utvrđene ovom Uredbom trebalo bi ovisiti o postupanju Republike Moldove u skladu sa svim relevantnim uvjetima za stjecanje povlastica iz Sporazuma o pridruživanju, među ostalim s pravilima o podrijetlu predmetnih proizvoda i postupcima koji se na njih odnose, te o njezinu sudjelovanju u bliskoj administrativnoj suradnji s Unijom, kako je predviđeno Sporazumom o pridruživanju.
- (9) Republika Moldova trebala bi se suzdržati od uvođenja novih carina ili davanja s istovrsnim učinkom i novih količinskih ograničenja ili mjera s istovrsnim učinkom na uvoz podrijetlom iz Unije i od povećanja postojećih carina ili davanja ili uvođenja bilo kakvih drugih ograničenja, osim ako je to jasno opravdano u kontekstu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine. U slučaju da Republika Moldova ne ispunjava bilo koji od tih uvjeta, Komisija bi trebala biti ovlaštena privremeno suspendirati sve trgovinske mjere utvrđene ovom Uredbom ili dio njih.

⁴ Uredba (EU) 2023/1524 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 2023. o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na proizvode iz Republike Moldove na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane (SL L 185, 24.7.2023., str. 1.).

- (10) Člankom 2. Sporazuma o pridruživanju predviđeno je da su, među ostalim, poštovanje demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda te suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, povezanih materijala i sredstava za njihovu upotrebu ključni elementi Sporazuma o pridruživanju. Stranke se na temelju istog članka obvezuju na poštovanje sljedećih općih načela: poštovanje načela vladavine prava i dobrog upravljanja, borba protiv korupcije, kriminalnih aktivnosti, organiziranih ili ostalih, uključujući aktivnosti transnacionalnog karaktera i terorizma, te poštovanje načela održivog razvoja i djelotvornog multilateralizma. Primjereno je uvesti mogućnost privremene suspenzije mjera liberalizacije trgovine predviđenih ovom Uredbom ako Republika Moldova ne bude poštovala navedene ključne elemente ili ta opća načela.
- (11) Podložno procjeni koju Komisija provodi u okviru redovitog praćenja učinka ove Uredbe, a koja se pokreće na temelju propisno obrazloženog zahtjeva države članice ili na inicijativu Komisije, potrebno je predvidjeti mogućnost poduzimanja svih potrebnih mjera za uvoz bilo kojeg proizvoda obuhvaćenog područjem primjene ove Uredbe koji štetno utječe na tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili jednoj ili više država članica.
- (12) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za privremenu suspenziju mjera liberalizacije trgovine predviđenih ovom Uredbom ako uvjeti za stjecanje prava na te povlaštene režime više nisu ispunjeni i za uvođenje zaštitnih mjera u slučajevima kad uvoz na temelju ove Uredbe štetno utječe na tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili jednoj ili više država članica. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁵. Za donošenje privremenih zaštitnih mjera trebalo bi primijeniti savjetodavni postupak zbog učinka i prirode tih mjera te njihove sekvencijalne logike u odnosu na donošenje konačnih zaštitnih mjera.
- (13) Godišnje izvješće Komisije o provedbi područja produbljene i sveobuhvatne slobodne trgovine, koje je sastavni dio Sporazuma o pridruživanju, trebalo bi sadržavati detaljnu ocjenu provedbe mjera liberalizacije trgovine utvrđenih ovom Uredbom.
- (14) S obzirom na hitnost pitanja povezanih sa situacijom uzrokovanom agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, smatra se primjerenim pozvati se na iznimku od roka od osam tjedana predviđenu u članku 4. Protokola br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji, priloženog UEU-u, UFEU-u i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju.
- (15) S obzirom na gospodarsku situaciju u Republici Moldovi i prestanak važenja Uredbe (EU) 2023/1524 24. srpnja 2024., ova bi Uredba trebala stupiti na snagu 25. srpnja 2024.,

⁵ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Mjere liberalizacije trgovine

Uvode se sljedeće mjere liberalizacije trgovine:

- (a) suspendiraju se sve carinske kvote utvrđene u Prilogu XV.A Sporazumu o pridruživanju i dopušta se bescarinski uvoz proizvoda obuhvaćenih tim kvotama iz Republike Moldove u Uniju;
- (b) primjena sustava ulaznih cijena suspendira se za one proizvode na koje se primjenjuje kako je određeno u Prilogu XV.B Sporazumu o pridruživanju; na uvoz tih proizvoda ne primjenjuju se carine;

Članak 2.

Uvjeti za ostvarivanje prava na mjere liberalizacije trgovine

Mjere liberalizacije trgovine iz članka 1. podliježu sljedećim uvjetima:

- (a) usklađenost Republike Moldove s pravilima o podrijetlu proizvoda i postupcima koji se na njih odnose, kako je utvrđeno u Sporazumu o pridruživanju;
- (b) suzdržavanje Republike Moldove od uvođenja novih carina ili davanja s istovrsnim učinkom i novih količinskih ograničenja ili mjera s istovrsnim učinkom na uvoz podrijetlom iz Unije i od povećanja postojećih carina ili davanja ili uvođenja bilo kakvih drugih ograničenja, što uključuje i diskriminirajuće unutarnje administrativne mjere, osim ako je to jasno opravdano u kontekstu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine; i
- (c) poštovanje demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda u Republici Moldovi, kao i suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, povezanih materijala i sredstava njihove isporuke, poštovanje načela vladavine prava i dobrog upravljanja, borba protiv korupcije, kriminalnih aktivnosti, organiziranih ili ostalih, uključujući aktivnosti transnacionalnog karaktera i terorizma, te poštovanje načela održivog razvoja i djelotvornog multilateralizma kako je predviđeno u člancima 2., 9. i 16. Sporazuma o pridruživanju.

Članak 3.

Privremena suspenzija mjera

1. Ako Komisija ustanovi da postoji dovoljno dokaza da Republika Moldova ne ispunjava uvjete utvrđene u članku 2., ona može provedbenim aktom u cijelosti ili djelomično suspendirati mjere liberalizacije trgovine iz ove Uredbe. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 5. stavka 3.

2. Ako država članica zatraži da Komisija suspendira bilo koju mjeru liberalizacije trgovine iz ove Uredbe zbog toga što Republika Moldova ne ispunjava uvjete utvrđene u članku 2. točki (b), Komisija u roku od četiri mjeseca od tog zahtjeva daje obrazloženo mišljenje o utemeljenosti tvrdnje da Republika Moldova ne ispunjava uvjete. Ako Komisija zaključi da je tvrdnja utemeljena, ona pokreće postupak iz stavka 1. ovog članka.

Članak 4.

Zaštitne mjere

1. Ako se proizvod obuhvaćen člankom 1. podrijetlom iz Republike Moldove uvozi pod uvjetima koji štetno utječu na tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili jednoj ili više država članica, Komisija može provedbenim aktom uvesti bilo koju potrebnu mjeru. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 5. stavka 3.

Te se mjere mogu uvesti na onoliko dugo koliko je potrebno da se suzbiju štetni učinci na tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili jednoj ili više država članica.

2. Komisija redovito prati učinak ove Uredbe uzimajući u obzir informacije o izvozu, uvozu, cijenama na tržištu Unije ili tržištu jedne ili više država članica i proizvodnji u Uniji proizvoda na koje se primjenjuju mjere liberalizacije trgovine na temelju članka 1. točke (a).

Komisija svaka dva mjeseca obavješćuje države članice o rezultatima redovitog praćenja, počevši od stupanja na snagu ove Uredbe.

3. Komisija provodi procjenu stanja na tržištu istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili jednoj ili više država članica kako bi uvela mjere u skladu sa stavkom 1. Ta se procjena pokreće:

- (a) na temelju propisno obrazloženog zahtjeva države članice koji uključuje dostatne dokaze *prima facie*, razumno dostupne toj državi članici u skladu sa stavkom 4., o uvozu koji štetno utječe na tržište iz stavka 1.; ili
- (b) na vlastitu inicijativu, nakon što Komisiji postane očito da postoje dostatni dokazi *prima facie* o uvozu koji štetno utječe na tržište iz stavka 1.

Procjena iz prvog podstavka zaključuje se u roku od četiri mjeseca od njezina pokretanja.

4. U provedbi procjene na temelju stavka 3. Komisija uzima u obzir sva relevantna tržišna kretanja, uključujući učinak predmetnog uvoza na stanje na tržištu istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili jednoj ili više država članica. Ta procjena uključuje čimbenike kao što su:

- (a) stopa i količina povećanja uvoza, u apsolutnom i relativnom iznosu, predmetnog proizvoda iz Republike Moldove;

- (b) učinak predmetnog uvoza na proizvodnju i cijene u Uniji ili jednoj ili više država članica, uzimajući u obzir kretanje uvoza iz drugih izvora.

Taj popis nije iscrpan i u obzir se mogu uzeti i drugi relevantni čimbenici.

5. U kritičnim okolnostima u kojima bi odgoda prouzročila štetu koju bi bilo teško popraviti, Komisija može provedbenim aktom privremeno uvesti sve potrebne mjere. Takve se mjere mogu uvesti samo na temelju propisno obrazloženog zahtjeva države članice u skladu sa stavkom 3. točkom (a) ovog članka i donose se u roku od 21 dana nakon primitka zahtjeva. Taj se provedbeni akt donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 5. stavka 4. Privremena zaštitna mjera ne smije trajati dulje od 120 dana.
6. Ako Komisija na temelju rezultata procjene iz stavka 3. smatra da je tržište istovjetnih ili izravno konkurentnih proizvoda u Uniji ili jednoj ili više država članica pogođeno štetnim utjecajem i namjerava uvesti konačnu mjeru u skladu sa stavkom 1., ona u *Službenom listu Europske unije* objavljuje obavijest o uvođenju tih mjera. Obavijest sadržava sažetak glavnih rezultata procjene i rok u kojem se zainteresirane strane mogu očitovati u pisanom obliku. Taj rok ne smije biti dulji od 10 dana od datuma objave te obavijesti.
7. Ako Komisija uvede mjeru u skladu sa stavkom 1. ili 5. kojom se ponovno uvodi carinska kvota suspendirana člankom 1. točkom (a), količina uvezena tijekom kalendarske godine u kojoj Komisija uvede tu mjeru uzima se u obzir pri upravljanju tom carinskom kvotom.

Članak 5.

Postupak odbora

1. Komisiji u pogledu članka 3. stavka 1. ove Uredbe pomaže Odbor za carinski zakonik osnovan člankom 285. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁶. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Komisiji u pogledu članka 4. stavka 1. ove Uredbe pomaže Odbor za zaštitne mjere osnovan člankom 3. stavkom 1. Uredbe (EU) 2015/478 Europskog parlamenta i Vijeća. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 6.

Ocjena provedbe mjera liberalizacije trgovine

⁶ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

Godišnje izvješće Komisije o provedbi detaljnog i sveobuhvatnog područja slobodne trgovine sadržava detaljnu ocjenu provedbe mjera liberalizacije trgovine iz ove Uredbe i uključuje, u mjeri u kojoj je to primjereno, ocjenu društvenog učinka tih mjera u Republici Moldovi i u Uniji. Podaci o uvozu proizvoda iz članka 1. točke (a) objavljuju se na internetskim stranicama Komisije te se ažuriraju jedanput mjesečno.

Članak 7.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu 25. srpnja 2024.

Primjenjuje se do 24. srpnja 2025.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Europski parlament
Predsjednica*

*Za Vijeće
Predsjednik*

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ ZA PRIJEDLOGE S UČINKOM NA PRORAČUN OGRANIČENIM ISKLJUČIVO NA PRIHODOVNU STRANU

1. NASLOV PRIJEDLOGA:

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o privremenim mjerama liberalizacije trgovine kojima se dopunjuju trgovinske povlastice koje se primjenjuju na moldavske proizvode na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Moldove, s druge strane

2. PRORAČUNSKA LINIJE:

Poglavlje 12., članak 120.

Iznos predviđen u proračunu za 2024.: **24 620 400 000 EUR**

3. FINANCIJSKI UČINAK

☐ Prijedlog nema financijski učinak

☒ Prijedlog nema financijski učinak na rashode, ali ima sljedeći financijski učinak na prihode:

Proračunska linija	Prihod	Razdoblje: dio 2024. – dio 2025.* (u milijunima EUR, do jednog decimalnog mjesta)
Članak 120. poglavlje 12. ¹	<i>Učinak na vlastita sredstva</i>	0,3
Ukupno		

*Jednogodišnje razdoblje od stupanja na snagu Uredbe

Izračuni se temelje na količinama proizvoda obuhvaćenih predloženom uredbom uvezenih u 2021. koje premašuju godišnju bescarinsku kvotu. 2021. je bila zadnja godina prije uvođenja autonomnih trgovinskih mjera.

¹ Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine na poljoprivredne proizvode, pristojbe na šećer, carinske pristojbe) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 25 % na ime troškova naplate.

Na temelju tih izračuna gubitak prihoda od tradicionalnih vlastitih sredstava iz predložene uredbe procjenjuje se na 0,366 milijuna EUR (bruto iznos, uključujući troškove naplate) $\times 0,75 = 0,274$ milijuna EUR za predmetno razdoblje.

4. MJERE ZA SPRJEČAVANJE PRIJEVARA

Kako bi se spriječile prijevare, pravo na trgovinske mjere utvrđene predloženom Uredbom trebalo bi ovisiti o postupanju Moldove u skladu sa svim relevantnim uvjetima za stjecanje povlastica iz Sporazuma o pridruživanju, među ostalim s pravilima o podrijetlu predmetnih proizvoda i postupcima koji se na njih odnose, te o njezinu sudjelovanju u bliskoj administrativnoj suradnji s Unijom, kako je predviđeno Sporazumom o pridruživanju.